

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสอบถามแบบสอบถาม แนวปฏิบัติที่ดี เจือใจ ปัจจัยความสำเร็จ ของชุมชนตัวอย่างด้านการ
อนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

[illegible]

ตอนที่ 2 ท่านคิดว่าปัจจัย/เงื่อนไขข้อใด ของชุมชน ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเป็นชุมชนตัวอย่าง ด้านการอนุรักษ์ ป่าไม้ และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ

ปัจจัย	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	ไม่สำคัญ (1)
• บทบาทของผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง					
• การกำหนดแบ่งขอบเขตที่อยู่อาศัย/พื้นที่ทำกิน/พื้นที่ป่าอนุรักษ์/ป่าใช้สอย ฯลฯ อย่างชัดเจน					
• การจัดตั้งองค์กรชุมชนในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งขึ้นมาเป็นตัวแทนชาวบ้าน เช่น คณะกรรมการป่าชุมชน กลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น					
• การร่วมกันตั้ง กฎ ระเบียบ การใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และ ความหลากหลายทางชีวภาพ ของชุมชน และ มีผลบังคับใช้ได้จริง					
• ความเข้าใจ กฎหมาย พรบ. ต่างๆ เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และ ความหลากหลายทางชีวภาพ ของประเทศ					
• มีจารีต ประเพณี ภูมิปัญญา ความเชื่อ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ และพึงพาอาศัยทรัพยากรป่าไม้ และความหลากหลายทางชีวภาพ สืบทอดกันมา					
• การมีจิตสำนึกในการรักษาที่เข้มแข็งและลึกซึ้งกว่าการใช้ประโยชน์					
• มีความเป็นชุมชนสูง สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี มีความเข้มแข็งของภาคประชาชน					
• มีความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นศรัทธา การยอมรับฟัง แลกเปลี่ยน เหตุผลซึ่งกันและกัน					
• การได้รับข้อมูลข่าวสาร/องค์ความรู้ ด้านการอนุรักษ์ ป่าไม้ และใช้ประโยชน์ฯ จากแหล่งต่างๆ เพิ่มเติม เช่น สังคมออนไลน์ โทรทัศน์ การประชุมของหมู่บ้าน เป็นต้น					
• การสนับสนุนจากหน่วยงาน ภาครัฐ เครือข่าย ต่างๆ					
• การจัดกิจกรรม และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้านการอนุรักษ์ ป่าไม้ อย่างต่อเนื่อง					
• การมีผู้รู้ มีนักวิจัยท้องถิ่น ชาวชน เกษตรกรตัวอย่าง					
• การมีสื่อ มีแหล่ง/ฐานเรียนรู้ แปลง/บ้านตัวอย่าง ด้านการอนุรักษ์ ป่าไม้ และ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ในชุมชน					

ปัจจัย	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	ไม่สำคัญ (1)
การพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์พืชท้องถิ่น เช่น การแปรรูปสีย้อมผ้า การทำชาสมุนไพร การทำน้ำมันนวด และ การถนอมพืชอาหารและผลไม้ (การตากแห้ง การดอง)					
อื่นๆ ระบุ.....					

ตอนที่ 3 ปัจจัย/เงื่อนไข ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ Food bank ต่อการพัฒนาชุมชนเป็นต้นแบบด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และ ความหลากหลายทางชีวภาพ

ปัจจัย	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	ไม่สำคัญ (1)
การระดมความคิด วางแผนร่วมกับผู้นำชุมชน และ ชาวบ้าน					
การดำเนินงาน/กิจกรรม ร่วมกับชุมชน					
การสนับสนุนต่างๆ เช่น สื่อ ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ กล้าไม้					
การติดตาม ให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ					
การใช้ช่องทางสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีการสื่อสารสองทาง ทั้งเจ้าหน้าที่ฯ และ ชาวบ้าน					
มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการจัดการข้อมูล					
การถอดบทเรียนจากการดำเนินงานในพื้นที่ และ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน					
อื่นๆ ระบุ.....					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ/ความต้องการ ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อการใช้ประโยชน์ในชุมชนของท่านอย่างยั่งยืน

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข การเตรียมหัวเชื้อเห็ดป่าไมคอร์ไรซาสำหรับใส่กล้าไม้

1. การเตรียมหัวเชื้อเห็ดสด (เห็ดตับเต่า เห็ดหล่ม เห็ดแดง และเห็ดเผาะ เป็นต้น)

- คัดเลือกดอกเห็ดแก่ที่มีความสมบูรณ์ โดยเลือกใช้เฉพาะส่วนที่เป็นดอกเห็ด (หมวกดอก) โดยไม่ต้องล้างน้ำ เนื่องจากดอกเห็ดแก่จะมีสปอร์อยู่ภายในดอก

- ปั่นดอกเห็ดแก่ 1 ส่วน รวมกับน้ำเปล่าที่สะอาด ปราศจากคลอรีน (เช่น น้ำฝน น้ำดื่ม น้ำประปาที่ไม่มีคลอรีน) 2 ส่วน ปั่นให้ละเอียด จะได้หัวเชื้อจากดอกเห็ดสด ซึ่งสามารถนำไปใส่กล้าไม้ที่เป็นพืชอาศัยของเห็ดแต่ละชนิดได้เลย

- การเก็บรักษาหัวเชื้อเห็ดจากดอกเห็ดสดไว้ใช้ข้ามปี สามารถทำได้โดยการเติมสารกลีเซอริน ลงไปปนรวมกับหัวเชื้อเห็ด โดยอัตราส่วนกลีเซอริน 100 ซีซี ต่อหัวเชื้อเห็ดสด 1,000 ซีซี จากนั้นเทหัวเชื้อใส่ขวดปิดฝาให้สนิท และเก็บรักษาในตู้แช่แข็งที่อุณหภูมิต่ำกว่า -20 องศาเซลเซียส และหากจะนำหัวเชื้อเห็ดไปใส่กล้าไม้ ต้องนำหัวเชื้อตั้งทิ้งไว้ให้ละลายก่อน แล้วจึงนำไปใส่กล้าไม้ต่อไป

2. การเตรียมหัวเชื้อเส้นใยเห็ดในเมล็ดข้าวฟ่าง

- เตรียมอาหารเมล็ดข้าวฟ่างในขวดแก้ว สำหรับเลี้ยงเส้นใยเห็ดตับเต่า

- เตรียมเชื้อเห็ดตับเต่าบนอาหารวุ้น PDA ที่บริสุทธิ์และไม่ปนเปื้อน และไม่แก่เกินไป (ไม่ควรเกิน 7 วัน หลังจากเชื้อเห็ดเจริญเต็มอาหารเลี้ยงเชื้อ) สำหรับย้ายขยายเพิ่มปริมาณเชื้อเห็ด

- ใช้มีดผ่าตัด ตัดส่วนของเส้นใยที่อยู่บริเวณรอบนอก โดยตัดให้เป็นชิ้นเล็กๆ ขนาดประมาณ 0.5x0.5 cm.

- ใช้เข็มเย็บ ย้ายส่วนเส้นใยเห็ดที่ตัดมาวางในขวดที่บรรจุเมล็ดข้าวฟ่าง จำนวน 5-10 ชิ้น ต่ออาหาร 1 ขวด โดยให้ชิ้นส่วนด้านที่เป็นเส้นใยเห็ดสัมผัสกับอาหารเมล็ดข้าวฟ่าง

- นำขวดอาหารข้าวฟ่างที่ใส่เชื้อเห็ด บ่มไว้ที่อุณหภูมิ $30 \pm 2^{\circ}\text{C}$ ประมาณ 30-40 วัน เส้นใยเห็ดจะเจริญเต็มขวด พร้อมนำไปใส่ในกล้าไม้ต่อไป

3. การเตรียมหัวเชื้อเห็ดสำหรับใส่กล้าไม้

3.1 หัวเชื้อเห็ดสด : เห็ดตับเต่าและเห็ดหล่ม (เห็ดด่าน)

- นำหัวเชื้อเห็ดปริมาณ 10 ซีซี (1 ช้อนโต๊ะ) ใส่ลงในกล้าไม้ 1 ต้น สำหรับ กล้าไม้ที่มีความสูงประมาณ 10 เซนติเมตร และเพิ่มปริมาณเชื้อเห็ดในอัตรา 10 ซีซี ต่อกล้าไม้ที่มีความสูงเพิ่มมากขึ้น 10 เซนติเมตร

3.2 หัวเชื้อจากเมล็ดข้าวฟ่าง

- หัวเชื้อเห็ดที่เลี้ยงในเมล็ดข้าวฟ่างให้เทใส่หม้อหรือชามแล้วเติมน้ำเปล่า ที่ปราศจากคลอรีน (น้ำบาดาล น้ำฝน น้ำดื่ม) โดยเชื้อเห็ดตับเต่า 1 ขวด ตวงน้ำใส่ 3 ขวด (750 มิลลิลิตร) ขยี้อาหารเมล็ดข้าวฟ่างจนเส้นใยเชื้อเห็ดหลุดออกกระทั่งน้ำกลายเป็นสีน้ำตาลดำ กรองเอาเฉพาะน้ำหัวเชื้อ ดังรูปด้านล่าง

- นำหัวเชื้อเห็ดที่ได้ปริมาณ 10 ซีซี (1 ช้อนโต๊ะ) ใส่ลงในกล้าไม้ 1 ต้น สำหรับกล้าไม้ที่มีความสูงประมาณ 10 เซนติเมตร และเพิ่มปริมาณเชื้อเห็ดในอัตรา 10 ซีซี ต่อกล้าไม้ที่มีความสูงเพิ่มมากขึ้น 10 เซนติเมตร